Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1897 10 Haziran 1936 — ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ — ՈՒՐԲԱԹ 10 ՀՈՒՆՈՒԱՐ 1936

AREVELK
Siyasi, İktisadi ve edebi yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak
No. 10

ԳԻՆԸ ԱՌԱՔՈՒՄ

	ՀԵՌԱՀԱՍԱՅՆ	ՏԱՐԵԿԱՆ
ԹՈՒՐՔԻԱ	700 ՂՐՇ.	1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	110 ՖՐ.	200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ	9 ՏՈԼԱՐ	15 ՏՈԼԱՐ

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱՁԱՅՆ 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

Գինը առանձին մեր 10
Ղալաթիա, Թիւնէլի կից

AREVELK
Quotidien Arménien Politique
Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳՐՈՂՆ
ԽՈՐԷՆ ՀԱՄԱՃԵԱՆ

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ԿԸ ՆԱՀԱՆՋԵՆ ԵՒ ԹԱՄՊԻԷՆԸ ԳՐԱՒԱԾ ԵՆՔ

ԿԸ ՀԱՂՈՐԴԵՆ ԵԹՈՎՊԻԱՑԻՔ

Հրասայլերու 7 սպաներ գերի բռնուած

3 շաբաթ տեւող անձրեւները կը տեղան

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 9.— Եթովպական շրջանակները պաշտօնապէս կը հաղորդեն թէ Եթովպացիք վերագրաւած են ամբողջ Թամպիէնը։ Մաքալէի արեւմտակողմը Իտալացիք լքածեն իրենց կարեւորդիրքերէն մին։

ՍԹՈՌՀՕԼՄ, 9.— Շուէտական կառավարութիւնը դեռ ո՛եւէ ծանուցարկ չէ կատարած շուէտական կարմիր Խաչի հիւանդանոցի ոմբակոծման մասին։ Անհրաժեշտ տեղեկագիրները ի մասնաւորի զօր. Կրացեանի տեղեկագիրը ստանալէն վերջ միայն որոշում մը պիտի առ։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 9.— Ո՛եւէ լուր չկայ շուէտացի բժիշկ Ակէքէն, որ 15 օր առաջ Տօլոյի հիւանդապահուհիներուն հետ։ Շուէտացի օդանաւորդ կոմս Ռոսէն կը փնտռէ զայն։

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 9.— Հեղեղման անձրեւները եւ յորդած գետերը անանցանելի դարձուցած են ճամբաները։ Եթէ անձրեւը շարունակուի, հիւս. ճակտի գործողութիւնները պիտի դադրին։

ՀՌՈՄ, 8.— Թիւ 91 զեկոյցը կը հաղորդէ.— Մաքալէի հարաւակողմը, մեր հրետանին ոմբակոծեց Սամպա Արատամի ուղղութեամբ համախմբուող Թշնամի ուժերը։ Ակէ առաջուան ոմբակոծման ընթացքին 22 հոգի սպաննուած են։ Ալանկի լճին շրջակայքն ալ ոմբակոծուեցաւ օդանաւերուն կողմէ։ Լճին հարաւակողմը, Եթովպացիք գետին զետեղեցին Կարմիր Խաչի երեք մեծ վրաններ, որոնց շուրջ համախմբուեցան, անմիջապէս որ նշմարեցին մեր օդանաւերը։

ԴԷՊԻ ԱՔՍՈՒՄ

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 8.— Հիւս. ռազմաճակատին վրայ կարեւոր կռիւներ տեղի կ'ունենան, ինչպէս կը հաղորդուի։ Օգտուելով անձրեւներէն Բաս Սէյում եւ Բաս Քասա կը շարունակեն յառաջխաղալ դէպի Աքսում։ Իտալացիք կատաղօրէն ինքնապաշտպանութեան ելած են։

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 9.— Ռիւթէր կը հաղորդէ թէ սաստիկ անձրեւները կը շարունակեն տեղալ։ Հարտրի մէջ շաբաթ մը է որ կ'անձրեւէ եւ ճամբաները անանցանելի դարձած են։ Տէսիէի բնակիչները կ'ըսեն թէ «անձրեւներու թեթեւ եղանակը» որ երեք շաբաթ կը տեւէ, սկսած է։ Ամպերուն պատճառով օդանաւային գործունէութիւնը ազդեցութիւն չունենար եւ ինքնաշարժերով փոխադրութիւնն ալ խիստ դժուարացած։

"ՄԵՆՔ ԱԼ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՑ ԵՆՔ,,

ՏԷՍԻԷ, 9.— Հապէշներուն կողմէ գերի բռնուած հրասայլի մը իտալացի սպաներէն մին հետեւեալը յայտարարեց Ռիւթէրի.—

«Երբ տեսայ որ պաշարուած ենք եւ անկարելի է փախչիլ, յառաջ նետուեցանք ձեռքերնիս վեր ու գոչեցինք. «Հայրէ՛ Սէլասիէին պէս մենք ալ քրիստոնեայ ենք»։ Մեզ տարին գիծերուն ետեւը, ուր մեզի հապէշկան կերակուր հրամցուցին, զոր չկրցանք ուտել հակառակ անօթի ըլլալնուս։ Եթովպացիք մասնաւոր կերակուրներ պատրաստեցին մեզի համար, զոր լափեցինք։

ԳՐԱՒԱ՛Ծ ԵՆ ԹԷ ՈՉ

ՀԱՐԱՐ 9.—Հավասի թղթակիցը կը հաղորդէ թէ Տէհոզ Հայելուի գունդերը վերագրաւեցին Քէբէլ քաղաքը, սպաննելով բազմաթիւ իտալացի զինուորներ և գրաւելով անթիւ կայանք։

ՀՌՈՄ 9.—Պաշտօնական շրջանակները տեղեկութիւն չունին Եթովպիական այն լուրէն թէ, Պալիի կառավարիչին զօրքերը Քէբէլի մէջ յարձակած են իտալ. ջոկատի մը վրայ։

ՀՌՈՄ 9.— Մարշալ Պատոլիո կը հեռագրէ մասնաւորաբար.— Մաքալէի հիւսիսակողմը, մեր հրետանին ցրուեց Թշնամի կարեւոր գունդեր, որոնք կը յառաջանային դէպի կողք։ Օդանաւերը ոմբակոծեցին այս գունդերը։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ ԿԸ ՆԱՀԱՆՋԵ՛Ն

ԼՈՆՏՈՆ 9.—Ռիւթէր կը հաղորդէ.—

Տեղացող ռուսական անձրեւները ոչ միայն կը նեղեն Իտալացիները այլեւ Հապէշները, որոնք ի դիմաց մեծամեծ դժուարութիւններու միայն կը զօրացնեն իրենց հարաւային դիրքերը։

Թամպիէնի վերաբերեալ իտալ. և Եթովպ. տեղեկութիւնները հակասական են։ Համաձայն հապէշ լուրերու, Թամպիէնը ամբողջովին գրաւուած է, հետեւաբար լու մնացած են այն յարձակումները, որոնցմով կ'ուզուէր պաշարել Մաքալէն և ստիպել Իտալացիները նահանջել դէպի հիւսիս։

Միւս կողմէ երիթրէէն եկած լուրի մը համաձայն, սկսած են նահանջել հապէշ այն գունդերը, որոնք 20 քիլոմէթրի չափ մօտեցած էին Մաքալէի, և որոնք փշաթելերով ծածկուած արգիլական խրամներ իսկ շինած էին։ Իտալացիք ժամերով ոմբակոծելէ վերջ այս դիրքերը, օդանաւերու օժանդակութեամբ յաջողեցան եռ մղել զանոնք։ Թիկրէի միւս ճակատներուն վրայ ալ օդանաւերը բուռն գործունէութեան մէջեն։

Ռիւթէրի Տէսիէի թղթակիցն ալ կը հաղորդէ թէ, հրաման տրուած է որ վերջերս Թաքազէի մօտ գերի բռնուած իտալացի 7 սպաներուն տաք հագուստներ և սնունդ տրուի։

ՓՐՕՖ. ԺԷԳԻ ԴԷՄ ցույց

ՓԱՐԻԶ 9.— Ժընեւի Եթովպիոյ ներկայացուցիչ Փրոֆ. Ժէգի դեմ ուսանողները ցոյցեր կատարեցին և ան չկրցաւ շարունակել դասը։

ԱՀԱՐԿՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Նաւատորմերուն պիտի գործակցին Օդ. տորմիղներն ալ զանազան վայրերէ

ԼՈՆՏՈՆ 9.—Մ·վակալութիւնը կը հաղորդէ թէ մայր հայրենիքի տորմիղը իր պտոյտը պիտի ընէ Ալանտեանի, ոչ թէ Միջերկրականի մէջ. ինչպէս նախապէս տեղեկացուած էր։ Սակայն չի հաղորդեր թէ Ատլանտեանի ո՞ր մասին մէջ։

«Նելսըն» և «Ռոտնի» զրահաւորները, սաւառնակիր «Ֆիւրերզ» նաւը, «Քէրօ» յածանաւը և Թորփիլանաւերու 21րդ տորմիղիկը Յունվարի կիսուն գարնանային պտոյտի պիտի ելնեն։

Իսկ «Հուտ», «Ռէմիլիա», «Ցրիքն» և «Նէրթիւն» զրահաւորները մայր հայրենիք պիտի վերադառնան։

*** Ցիշեալ մարտանաւերը անգլ. նաւատորմին ամէնէն կարեւոր ուժերն են։ «Նելսըն» և «Ռոտնի» 40,000ական թոնօ տարողութիւն ունին. իսկ «Հուտ», որ ներկայիս ամէնէն մեծ մարտանաւն է, 46 000 թոնօ է և կը պատկանի Ատլանտեանի նաւատորմին։

Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, Հուտ, Ռընաուն և Ռիւքիւզա մարտանաւերը, մայր հայրենիք վերադառնալէ առաջ, հելլէնական ջուրերը պիտի հանդիպին այս ամսոյ մէջ։

ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՆ ՀԵՏ ՕԴԱՆԱՒԵՐՆ ԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ, 9.— «Տէյլի Թելէկրաֆ» դիտել կուտայ թէ Մեծ Պատերազմէն ի վեր երբեք այնքան սուտաբ թիւով մարտանաւեր չէին համախմբուած Միջերկրականի մէջ և Ճիպրալթարի առնչեւ։ Երբ Ազգաժողովի Խորհուրդը Յունուար 20ին գումարուի, անդամ պետութիւնները ամէն նախազգուշական միջոցներ ձեռք պիտի առնեն, առաջքը առնելու համար իտալական հաւանական յարձակման մը Միջերկրականի մէջ։

Բացի նաւատորմիղէն, բազմաթիւ երկիրներու պատկանող օդային տորմիղներն ալ, զանազան վայրերու մէջ պատրաստ պիտի ըլլան։ Դեռ չեն ճշդուած այս վայրերը։

«Մորնինկ Փոսթ» կը գրէ. — Թէեւ Միջերկրականի մէջ Ֆրանս. մէկ նաւաբաժին կայ, սակայն կարելի է ըսել թէ անոր ներկայութիւնն իսկ հզօր ազդակ մըն է վախցնելու Իտալիան, խենթութիւն մը չընելու համար։ Իսկ Ֆրանս. երկրորդ նաւաբաժինն ալ այնքան հեռուն չպիտի ըլլայ, որպէսզի չկարենայ ի պահանջել հարկին միջամտել։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ՀԵՐՔԷ

ԲԵՐԼԻՆ 9.— Արտաքին նախարարութեան կողմէ Ռիւթէրի յայտարարուեցաւ թէ Գերմանիա կը հետեւի անգլեւֆրանս. խօսակցութիւններուն։ Սակայն ճիշդ չէ Ֆրանս. մամուլին այն տեղեկութիւնը թէ Գերմանիա այս խօսակցութիւնները կը նկատէ բանաբարում մը Լոքարնոյի Ուխտին։ Նոյնպէս ճիշդ չէ թէ Գերմանիա ծրագրած է վերագրաւել Հռենոսի ապազինեալ գօտին։

ՖՐԱՆՍ. ԶԵԿՈՅՑ

ՓԱՐԻԶ, 9.— Ծովային նախարարութիւնը կը յայտարարէ թէ Ֆլոբանական երկրորդ նաւաբաժնին տեղափոխութիւնը ոչ մէկ կապ ունի միջազգային ներկայ դէպքերուն, ինչպէս նաեւ անգլեւֆրանս. սպայակոյտերու միջեւ տեղի ունեցող տեսակցութեանց հետ։

ՓԱՐԻԶ, 9.— Թերթերը կը ջանան ճշդել Լոնտոնի եւ Փարիզի միջեւ յառաջ եկած թէքնիք համաձայնութեան վերաբերեալ տեղեկութիւնները։

«Էվոր» կը գրէ.— Լոնտոնեան կարգ մը թերթեր խոշոր վերտառութիւններով կը հաղորդեն։ «Անգլեւֆրանս. նաւատորմերու գործակցութիւն Միջերկրականի մէջ, ըստ կնքուած համաձայնութեան»։ Բացարձակապէս սուտ են այս լուրերը։ Այս հոչակաւոր համաձայնութիւնները մասնաւորապէս սուտ են։ Իրականութեան մէջ շատ քիչ բաներ են։ որոնց խօսքը կ'ըլլայ. իրականութեան մէջ շատ քիչ բաներ են։

«Փէթիթ Ժուռնալ» անտեղի կը գտնէ կացութիւնը այնպէս տեսնելու կերպը, որովհետեւ երկու նաւատորմերու շարժումը ոչ մէկ իրականութեան վրայ կը կրթնի։ Անտարակոյս Ֆրանս. ծովային ռազմափորձերը անվիճելի կարեւորութիւն ունին, սակայն ինչո՞ւ կը փորձեն դիմել անվիճելի կարեւորութիւն մը տալ անոնց, ինչ որ իրողութեան չի համապատասխաներ եւ մասնաւորաբար կը սպառնայ վրդովել կացութիւնը որ արդէն բարդ է։

«Էքսէլսիէօր» կը գրէ.— Երկու երկիրներու սպայակոյտերուն միջեւ յառաջ եկած կարգադրութիւնները միայն սահմանափակ կրնան ըլլալ. սակայն Գերմանիա կը վախնայ որ ասիկա սկզբնաւորութիւն մըն է միայն եւ ժընեւի որոշումներուն հետեւանքով այս կարգադրութիւնները կրնան պարփակել նաեւ Հռենոսի սահմանը։

«Ժուռնալ»ի Գերլինի թղթակիցն ալ կը պարզէ թէ Գերմանացիներուն կարծիքով անգլեւֆրանս. սպայակոյտերուն համաձայնութիւնները կը բռնաբարեն Լոքարնոյի Ուխտը։ Հետեւաբար. Գերմանիա զինուորական վերստին պիտի գրաւէ Հռենոսի ապազինեալ գօտին, ինչ որ բացայայտ մերժումը պիտի ըլլայ գաշնագրին եւ ծանրակշիռ հետեւանքներու դուռ պիտի բանայ եւ կամ պիտի քաւականանայ բացատրութիւններ ուզելէ շահագրգռուող կառավարութիւններէն։ Մեր տպաւորութիւնը այն է որ բացատրութիւններ պիտի ուզեն։

ՔԱՐԻԻՂԻ ԱՐԳԵԼՔԸ Ո՞Վ ՊԻՏԻ ՊԱՀԱՆՋԷ

ԼՈՆՏՈՆ 9.—կը տեղեկացուի թէ սպանիական կառավարութիւնը ընդարձակութիւններէն վերջ միայն պիտի պատասխանէ Անգլիոյ այն հարցումին թէ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ Միջերկրականի մէջ պատերազմի մը առեն, քարիւղի արգելքին գործադրութենէն վերջ։

Գլխաւոր խնդիրը սա է որ Անգլիա պատիժներու ընդարձակումը անմամբ լպիտի պահանջէ ժընեւէն, այլ ուրիշ պետութեան մը պիտի ձգէ այս հոգը և ինք միայն ուժ պիտի տայ անոր, պայմանաւ որ ժանդակութիւնը հաւաքական ըլլայ։

Կարգ մը շրջանակներու կարծիքով, Ծուէթի պատուիրակը նախաձեռնարկ պիտի ըլլայ քարիւղի արգելքը պահանջելու դադարեցած ըլլալով Տօլոյի շուէտական շարժուն հիւանդանոցին ոմբակոծութենէն։

ՖՐԱՆՍ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ 8.— Թերթերը խոշոր վերտառութիւններով կը հաղորդեն թէ Ֆրանս. նաւատորմը կը համախմբուի Միջերկրականի մէջ, կ'ըսէ Ռիւթէր. Ֆրանս. 92 մարտանաւեր (մեծ ու փոքր) Յունվար 20ին պիտի համախմբուին Միջերկրականի մէջ. այս թուականին է որ 18երու քաջալերիչն ալ նիստ պիտի գումարէ քարիւղի արգելքը նկատի առնելու համար։ Ցիշեալ գործակալութեան համաձայն, Ֆրանսայի քաղաքական շրջանակները այս համախմբումը կը նկատեն մէկ հետեւանք անգլեւֆրանս. փոխադարձ ներուն վերջին համաձայնութեան, հակառակ պաշտօնական շրջանակներուն վերապահութեան, Ֆրանսա հաւաստիք տուած է Անգլիոյ թէ պիտի օգնէ անոր եթէ յարձակում կրէ իտալ. նաւատորմին կողմէ։

ՄԱԼԹԱՑԻՆ ԿԸ ՎՏԱՐԵՆ

ՄԱԼԹԱ 9.—Ռիւթէր կը հաղորդէ.

Ոստիկանութիւնը խուզարկեց 14 հոգիի տունները. մեծ մասամբ իտալացի եւ երկուքն ալ անգլիացի կիներ։ Ասոնցմէ ութը հարցաքննուելէ վերջ, ազատ արձակուեցան, իսկ միւս 6 իտալացիները բանտարկուած են եւ պիտի վտարուին իբրեւ լրտես։

1 ՄԻԼԻՈՆ, ՀԱՅ, ՌՈՒՍ, ԳԵՐՄԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՄԱՐՄԻՆ

ԺԸՆԵՒ, 9.— Այս առաւօտ հրատարակուեցաւ տեղեկագիր մը, որ յանձնուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին։ Այս տեղեկագրով կ'առաջարկուի հաստատել նոր կազմակերպութիւն մը, որ պիտի բաղկանայ հայ, ռուս եւ գերմանացի մէկ միլիոն գաղթականներու հոգը։

Գաղթականներու միջազգային օժանդակութեան յանձնաժողովը, Տօքթ. Նանսէնի կատարած գործը յիշելով կը յանձնարարէ որ ականաւոր անձնաւորութիւն մը կանչուի գաղթականներու վերաբերեալ բոլոր կազմակերպութեանց գլուխը։

ՄԱՀԱՓՈՐՁԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ամբաստանագրի ընթերցումը 3 ժամ տեւեց

ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԵՑԱՒ

Երէկ ժամը 2ին սկսաւ Աթաթիւրքի դէմ մահափորձ ծրագրելու ամբաստանութեան առիթ տուողներու դատավարութիւնը։

Ամբաստանագրին ընթերցումը որ ժամը 2ին սկսաւ, մինչեւ ժամը 5ին տեւեց։ Ամբաստանագիրը կը բաղկանար 108 էջերէ։

Նախ հարցաքննուեցաւ Եահեա, որ իր ինքնութեան ժամին եղած հարցումներուն պատասխանելէ յետոյ, երբ հարցուեցաւ թէ մինչեւ հիմա ո՛եւէ դատապարտութիւն կրա՞ծ է թէ ոչ, ոչ, պատասխանեց։ Ասոր վրայ նախագահը դիտել տուաւ թէ դին. փախուստի պատճառաւ

(Շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

Անգլիա 20 միլիոն սթերլին կուտայ ՌՈՒՍԻՈՅ

ԼՈՆՏՈՆ 9.— «Նիուզ Քրոնիքլ» կը գրէ թէ անգլ. կառավարութիւնը ներկայիս կը քննէ անգլեսովիէթ առեւտուր. յարաբերութիւններուն թափ տալու բնոյթ ունեցող առաջարկները, այնքան կարճ պայմանաժամով վարկեր տալ կամ փոխատուութիւն մը Մոսկուայի կառավարութեան։

Թերթը կը ճշդէ թէ, դահլիճի յառաջիկայ շաբթուան նիստին մէջ է որ այս երկու լուծումներէն մէկը նկատի պիտի առնուի։ Լոնտոնի շրջանակներուն յայտարարութեանց համաձայն, խնդրոյ առարկայ փոխատուութիւնը 20 միլիոն սթերլինի կը հասնի։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԿՈՒՏԱՑ

ՓԱՐԻԶ 8.— Դերման Տեզեկատու Դիւանը կը հաղորդէ.— Հերքուեցան այն լուրերը թէ Ֆրանս. կառավարութիւնը 800 միլիոնէն մինչեւ մէկ միլիառ ֆրանքի վարկ պիտի տայ Խորհ. Միութեան. գումարին տոկոսը 100ին 5 է, իսկ փոխատուութեան գումարին 100ին 80ը պիտի երաշխաւորուի Ֆրանս. կառավարութեան կողմէ։

Ճապոն գրաւեց Շահարը

ԹՕՔԻՕ 8.— Ռէքինէն կը հաղորդեն թէ Մանչուրիայի զօրավար Լիօ Զաւ Սիանի բանակները գրաւեցին Շահարի 9 տասներորդ մասը, հետեւաբար չինական ազդեցութիւնը ամբողջովին կոտրած է այս գաւառին մէջ։ Ասկէ զատ, այս գրաւման շնորհիւ հարաւային Մոնկոլիոյ անկախութեան շարժումն ալ պիտի նպաստաւորուի։

ԼՈՆՏՈՆ 9.—Լաւատեղեակ շրջանակները չեն հաստատեր այն տեղեկութիւնները թէ Ճապոն արամադիր է քաղաքական բանակցութիւններու սկսիլ Անգլիոյ հետ չինական և այլ տակաւ բոլոր խնդիրներու մասին։

Այս առթիւ ի վեր կը հանեն սա պարագան թէ Ճապոն պաշտօնապէս այդպիսի արամադրութիւն մը ցոյց չէ տուած, այլ պարզապէս մամուլը հաղորդած է։ Անհրաժեշտ է նախապէս աւարտել նաւային խորհրդակցութիւնները աւելի լայն բանակցութեանց սկսելէ առաջ։

Մաղաքական շրջանակներուն կարծիքով Ճապոն այս հաշտարար արամադրութիւնները ցոյց կուտայ նաւային խորհրդաժողովին մէջ իր ունեցած անհաջողութիւնը հաւասարակշռելու համար։

ՄԱՀԱՓՈՐՁԻ ՊԱՏՃԱՌԸ

Ամբաստանագրի ամբաստանեալներուն մէջ Ֆրանսայի դեսպան Ֆոնքոքէն զատ, Ֆրանսայի հետ սերտ յարաբերութեան մէջ գտնուող անձերու մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացուեցան։

Ամբաստանագրի ամբաստանեալներուն մէջ Ֆրանսայի դեսպան Ֆոնքոքէն զատ, Ֆրանսայի հետ սերտ յարաբերութեան մէջ գտնուող անձերու մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացուեցան։

Ամբաստանագրի ամբաստանեալներուն մէջ Ֆրանսայի դեսպան Ֆոնքոքէն զատ, Ֆրանսայի հետ սերտ յարաբերութեան մէջ գտնուող անձերու մասին հետեւեալ տեղեկութիւնները ստացուեցան։

"ՄԻ ԲԱԺԱԿ ԹԷՅ„

ՊԱՔՈՒԻ ԿԻՆԵՐՈՒ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Անուանի գրագիտուհի Ֆաննի-նա Հալ խիստ շահեկան գիրք մը գրած է «Կինը Խորհ. Ռուսիոյ մէջ» վերնագրով։ Գրագիտուհին որ արդէն ծանօթ է իր «Կինը Խորհ. Արեւելքի մէջ» գործով, վերջերս այցելած է մասնաւորաբար Անդրկովկաս և առեն մը գտնուած է Պաքու։ Ատրպէյճանի խորհրդայնացման 15րդ տարեդարձին առթիւ մասնակցած է հանդիսութիւններուն և իր ապաւորութիւնները գրի առած է գրական ոճով մը։ Մասնաւ. կը ներկայացնենք նկարագրութիւնը երեկոյթի մը, որ տեղի ունեցած է Պաքուի կիներու ակումբին մէջ։

Գիշերը հրաւիրուեցայ կիներու ակումբին տուած թէյասեղանին (սամովարանիկ) փոքրիկ ասնամբութիւն մը, որ ամէն տարի կը տրուի Հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տարեդարձին առթիւ։

Կարմիր գրօշներով և զեկավարներուն պատկերներով հանդիսաւորապէս պարդարուած սրահին մէջ, ճերմակ սփռոցով ծածկուած երկար սեղանի մը շուրջ, հաւաքուած են ակումբին գլուխը, բացառապէս կազմուած կիներէ, ինչպէս նաեւ մանկավարժական յանձնաժողովը որուն կ'օժանդակեն այրեր։

Ներկայ են նաեւ ուրիշ շրջաններէ եկած հիւրեր և բազմաթիւ պատուիրակութիւններ Անդրկովկասեան համադաշնակցութեանէն. բաղաքութիւններէն։ Ընդամէնը հարիւրի չափ անձեր, ամէն տարիքէ, կրօնքէ և ազգութենէ։ Թուրք, հայ, ռուս, թաթար, հիւսիսային և հարաւային կովկասցիներ, մահմէտականներ, քրիստոնեաներ և հրեաներ։ Թէյը կը մատուցուի. սեղանի վրայ կարկանդակներ, պտուղներ, աղանդերներ։ Կիները գինիէ աւելի կը նախընտրեն Նարզանի հանքային ջուրերը։ Թո՛ղ որ աւելի կը խօսին քան թէ կուտեն ու կը խմեն։

Կը պատմեն թէ այս տարի որքան աւելի շքեղ ցոյցեր ու ասնամբութիւններ կատարուեցան թաթարներու և ակումբներու մէջ և անցեալէն շատ աւելի կարեւոր։ Կիները ամէնէն աւելի կը մասնակցին խօսակցութեանց։ Տարուէ տարի ասոնց թիւը ոչ միայն կ'աւելնայ Ատրպէյճանի մէջ այլ և ուրիշ տեղ ալ։ Խօսքը կ'ըլլայ նաև «բարքի» մը, որ տարի մը առաջ քաղաքին կեդրոնը հաստատուած է և Նոյեմբեր 7ին բացուած է ժողովուրդին առջեւ։ Կը խնդան ու կը կատակեն. հրաւիրեալները լաւ տրամադրութեան մէջ են և ինձի հարցումներ կ'ուղղեն Եւրոպայի ու արեւմուտքի կիներու մասին։ Հարցուփորձ ընողները ամէնքն ալ աշխատած են այս ակումբին հաստատման և մեծութեան համար։ Այս ակումբին մասնաձիւղերը վարող կիներուն մէկ մասը ցիկանի թիւրք ունին. փայլուն և խոհուն մութ աչքերով։ Ինծի կը պատմեն թէ կիները ինչ բաժին բերած են ընկերային, անտեսական և մշակութային կեանքին, ոչ միայն քաղաքներու, այլեւ գիւղերու և կոլխոզներու մէջ։

Եւ կը պատմեն ինծի իրենց տխուր պատմութիւնը որ գրեթէ միշտ սպէս կ'սկսի. 10, 11 կամ 12 տարեկանին ծախուեցան ծերուկ մարդու մը, օրուն երրորդ կամ չորրորդ կինը կը դառնային։ Մարդ խորապէս կը յուզուի լսելով այն նիւթական և բարոյական տառապանքները, զոր այս խեղճ էակները քաշած են և թէ ինչպէս յանկարծ ազատած են նուաստութենէ և տառապանքներէ. Հոկտեմբերեան յեղափոխութենէն վերջ։

Կիներէն մին կը պատմէ թէ ինչպէս իր միակ նեցուկներուն, հօր և եղբօր մահէն վերջ, տիպուռեցաւ ամուսնանալ իր 54 տարեկան ժօրաքրոջ ամուսնին հետ։ Վճռած էր քարիւղով ինքզինքը այրել (Ատրպէյճանի կիներուն մէջ շատ տարածուած անձնասպանութեան եղանակ մը), սակայն չհամարձակեցաւ ու վերջի վերջոյ այդ մարդուն քով մնաց, որմէ երեք զաւակ ունեցաւ. 25 տարեկանին քոյրը նեռնց ու ամուսնացուցաւ։ Անկէ ի վեր ոչ միայն գրել կարդալ սորված է, այլ իբրեւ մանկավարժ կը վարէ 50 աշակերտներէ բաղկացած տիպար վարժարան մը։

Ուրիշ մը կը պատմէ թէ ինչպէս 13 տարեկանին ամուսնացաւ 52 տարեկան մարդու մը հետ։ Այս օր ալ նոյն ամուսնին հետ է։ Երբ կը հարցնեմ թէ ինչո՞ւ քօղն ու հին լուծը նետելէ վերջ, ծերունիէն ալ չէ բաժնուած, կը պատասխանէ տխուր ժպիտով մը.

— «Որովհետեւ անդամալոյծ է հիմա։ Մենք, Ատրպէյճանցի կիներս, այնքա՜ն ակարացած ենք որ մեր ուժերը չեն բաւեր նոր կեանքի մը համար։ Ինչպէ՞ս կ'ուզէք որ լքեմ այդ ծերունին։ Իր ազգիկը. որ այսօր 20 տարեկան է և գտարանի մէջ պաշտօնեայ, ամուսնացած է 24 տարեկան երիտասարդի մը հետ։

Երրորդ մը որ 60նոց կ'երեւայ, ինծի կը յայտնէ թէ 38 տարեկան է և որ տեւականօրէն տխուր ու բարի աչքերովինծի կը նայի և կ'ըսէ. «Վերջը ամէն ինչ կը պատմեմ քեզի. պատմելիք շատ բաներ ունիմ»։

Հիմա մտիկ ընենք Հայաստանի և Վրաստանի պատգամաւորները, որոնք յանուն բանուորական ակումբներու, կ'ուզեն յայտարարութիւններ ընել մեզի։ Ցանուն ժողովուրդներու բարեկամութեան պաշտօնական խօսքեր կը փոխանակուին, այն ժողովուրդներու, որոնք առենօք ամենակատաղի թշնամիներ էին իրարու։

(Շար.)

ՎԱՏՈՅԺՆԵՐՈՒ ՍՆՆԴԱՏՈՒ

ԿԵՆԴԱՆԻՆ... ԿՐԵԱՆ

Բալելու գիւրութեամբ օժտուած, ինքնին ամուր և ծովային փոթորիկներու ասկացող պատեանին մէջ ամփոփուած կրիան՝ կը գտնենք արեւոտ ջուրի եզերքներու կամ կանաչ խոտերու մէջ։ Ցարձակումի մը պահուն իր պատեանին մէջ ամփոփուելէ վերջ առաջին հոկ տարիին փախուստի դիմելու կը սկսի։ Պատեանաւոր սողացողներու ընտանիքին կը պատկանի, առանց ականջի և չորս ոտքերով և ունի չորս հարիւրէ աւելի տեսակներ։ Շատ անգամ գարնանային ազոց խաղալիք դարձող տեսակէն սկսեալ. մինչեւ 2-2ուկէս մէթր և հարիւրաւոր քիլօ կշռող մեծագոյն տեսակի կրիաներ գոյութիւն ունին։ Անոր զարմանալի բնակարանը կամ պատեանը ոսկրային կազմութիւն ունի, որուն արտաքին մասը եղջիւրի նիւթի տեսակէն է և շատ անգամ կը տարբերի նայելով կեդանիի տեսակին։ Կրիային այս պատեանը տուփի մը ձեւը ունի որ իր մէջ կրնայ ծածկել անոր մարմինը ամբողջութեամբ։ Դէպի վեր կորառեւ բարձրացող վրայի մասը քիչ շատ հարթ հատատար է, իսկ տակի մասը աւելի ներս քաշուած, մինչեւ քովերը կենդանիին գլուխը, ոտքերն ու պոչը ներս կարենալ քաշելու և գուրս հանելու չափ բացուածք մը ունի։ Սակայն այս վիճակն ալ կրնայ տարբերիլ ջրային տեսակներուն մէջ, որոնք աւելի պէտք ունին ինքզինքնին պաշտպանելու իրենց գոյութեան սպառնացող վտանգներու դէմ։ Երբեմն կան տեսակներ որոնց պոչը փաթթուած է մարմինին շուրջ գոցելով պատեանին բացուածքները, ինչ որ ամբողջն փակուած պատեանի մը երեւոյթը կը պարզէ։ Ամէն ոք գիտէ թէ՝ ցամաքային կրիան եթէ կռնակի վրայ պարուի կը մատնուի վերջին ծայր չնչ գացութեան։ կը չարչարուի, կը տառապի և անհնարին ճիգերէ վերջ կ'ուղղանմիջապէս փախչի՝ եթէ ոտքերովը կարենայ յենակէտի մը կառչիլ։ Ունի կատաղի նմանող բերան մը առանց ակռայի որ երկու զօրաւոր ծնօտներու շնորհիւ կը փրցնէ իր սնունդը և կը կլէ առանց ծամելու։

Ունի սրատես աչքեր և կը կարծուի թէ օժտուած է լաւ լսողութիւնով մը։ Օձի նման սուր ձայներ կը հանեն երբ հալածանքի ենթարկուին։ Սովորութիւն չունի շատ հեռուները գաղթելու սնունդ ճարելու համար։ Ծովային տեսակներն անգամ իրենց հաւկիթները կ'ածեն գրեթէ նոյն շրջանակին մէջ, ինչպէս կ'ընեն ցամաքային տեսակները։ Ունին երկարատեւ կեանք մը, 250 տարի ապրող կրիաներ տեսնուած է։ Խոտով սնանող տեսակները յաճախ կը փնտռուին իրենց համեղ մսին համար։ որ իրբ սնունդ կը ծառայէ վատառոյժներու։ Կան ուրիշ տեսակներ ալ, որոնց հաւկիթները իրբ սնունդ արժէք կը ներկայացնեն։ Կենդանին իր հաւկիթները կ'ածէ աւազուտ և կամ ծովեզերքներու մօտ։

Էգ կրիան իր պոչը իրբ երիզ և եռեւի ոտքերն ալ իրբ թի կը գործածէ հաւկիթները ածելու համար իր բացած փոսի պատրաստութեան ժամանակ։ Հաւկիթները կը նմանին թռչունի հաւկիթներուն և անոնց պէս կենդանաւոր են, կենդանին զանոնք ածելէ յետոյ հողով կը ծածկէ և կը թաղէ այնքան ճարպիկութեամբ որ շատ դժուար կ'ելլայ գտնել և երեւան հանել։ Շատ անգամ ծառերու փռած կոճղերը՝ տեսակ մը ապահով բնակարանը կը կազմեն ցամաքային կրիաներու. ուր կ'ածեն իրենց հաւկիթները։ Երբեմն ալ ձագերը դուրս գալու համար հաւկիթները օրերով կը մնան ջերմութիւնը երկար ատեն իրենց մէջ պահող աւազներու վրայ։ Ձագուկները ստիպուած են ինքզինքնին պաշտպանելու միջոցներ սեղծել, որս էջ գտնելու համար կարգ մը կենդանիներու մասնաւորապէս ուրուրներու։

Կրիայի տեսակներուն համաձայն կը փոխուի նաեւ իրենց ապրելակերպը։ Ոմանք կ'ապրին ցամաքի, ոմանք ծովու մէջ և կան տեսակներ ալ որոնք երկակենցաղ են։ Թուրքիոյ մէջ գտնուող տեսակներու շատ կը հանդիպինք, որոնց պատեանը գոյնզգոյն է և շատ անգամ եզերուած էսեւախառն գեղինով։ ասոնց գլխաւոր սնունդն է խոտը։ Զինուած են չան եղունգներուն նմանող եղունգներով, քալուածքնին դանդաղ է։ Զմրան կը թաղուին հողին ներքեւ կամ ցեխերու մէջ ու այսպէս կ'անցնեն ցուրտ եղանակը։

Ցամաքային տեսակներու պատկանող ամենամեծ կրիան կը կշռէ 200 քիլօ և ունի 1ուկէս մէթր երկարութիւն։

Փիզ կրիայ.— Այս տեսակները կ'ապրին Մէքսիկայի և Ովկիանոսեան կղզիներու մէջ, որոնք ունին իրենց ծովային տեսակները։ կենդանիին առջեւի և եռեւի ոտքերը լողալու յարմարութիւն ունեցող թիակներու ձեւը ունին։

Մարթակերպ կրիայ.— Ասոնք ընդհանրապէս կ'ապրին բանուկ ծովերու մէջ և պատեանի փոխարէն ունին կոկորդիլոսի մարթին նմանող պատեան մը՝ միակտուր և ոչէր են լողալու մեծ կարողութեան։ Միսը ծանր է և շատ քիչ անգամ կը գործածուի իրբ սնունդ։ Երբեմն 500 քիլօ ծանրութիւն ունեցող դեղին կրիան կ'որսացուի իր համեղ մսին համար։ Ասոնք կ'ապրին զանազան ծովերու և մասնաւորաբար Անդիլեանեներու շրջանին մէջ և որսալով կը զբաղուին Մ. Նահանգներն ու Անգլիա. ասոնց ապրելը շատ յարգի է։ Անգիլեան կղզիներու բնիկները զայն կ'որսան շատ տարօրինակ ձեւով։

Էքէնէիզ կոչուող ձուկերու պոչէն կը կապեն երկար չուաններ և զանոնք կը ձգեն կրիաներու ամենաշատ ապրած վայրերու մէջ, ձուկերը՝ ինքզինքնին ծածկել ուզող կրիաներուն վրայ կը յարձակին և իրենց գլխին վրայ զբաղուող ծծող գործարաններու միջոցաւ կը փակէին կենդանիին մարթին. ձկնորսները կամաց կամաց չուան կը քաշեն և կենդանին կը բերեն մինչեւ ծանծաղ ջուրերը և գիւրութեամբ կ'որսան զանոնք։

Ջրերու և ցեխերու կրիայ.— Ասոնք կ'ապրին անուշ ջուրերու մէջ. գիշերները կը պարտին ցամաքի վրայ և կ'ապրին խոտ ուտելով։ Ասոնց մէջ կան տեսակներ ալ, որոնք կը կոչուին «Ագամանդ կրիա», ասոնց միսը համեղ ըլլալուն շատ կը փնտռուի։

Խածնող կրիայ.— Ասոնք երբեմն ունին ութսունէն ինսուն սանթիմէթր երկարութիւն։ կատաղի են ու խածնելով կը պաշտպանեն ինքզինքնին։ Կզակնին այնքան ուժեղ է որ խածնելով կրնան ինքզինքնին գետնէն վեր բարձրացնել։ Այս անուանի կրիայէն զատ կան տեսակներ ալ, որոնք գազանային վիճակներ կը ներկայացնեն։ Կուանայի և Գրազիլիոյ մէջ ապրող տեսակները ունին երբեմն մէկ մէթր երկարութիւն և եհկար վզին շուրջ մորթեղէն ծոպեր. որոնք մինչեւ գետինը կը քաշուին։

Միացեալ Նահանգներու գրեթէ բոլոր լիճերուն մէջ կ'ապրին կրիայի տեսակներ, որոնց մորթը մուշկի հոտ ունի։

Եէշիլգիւղ Զի—Լինկ

ԴԷՊԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԻՐԱՒԱՋՈՒՐԿՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱՅԱՆԱՆ ԻՐԵՆՑ ԻՐԱՒՈՒՆԷՔՆԵՐԸ

Խորհ. Ռուսիոյ գործավարներու խորհուրդի և գործագիր կոմիտէի խիստ կարեւոր մէկ որոշումը կ'արձանագրէ «Փուանալ ալ Մոսքուա»։— Բոլոր սովէթ քաղաքացիները առանց բացառութեան այսուհետեւ պիտի կարենան ընդունուիլ մասնագիտական և բարձրագոյն ուսման վարժարաններուն մէջ։

Մինչեւ հիմա ի զօրու եղող կանոնագրին համաձայն, մասնագիտական (թէքնիքում) և բարձրագոյն ուսման վարժարաններուն մէջ չէին ընդունուեր իրենց քաղաքացիական իրաւունքները կորսնցուցած անձերու և ոչ աշխատաւորներու զաւակները։

Տրուած ըլլալով որ ներկայ անհրաժեշտութիւնները այլեւս անտեղի կը դարձնեն այս սահմանափակումը, Սովէթ Ռուսիոյ Կեդրոնական Գործագիր Կոմիտէն և Գործավարներու Խորհուրդը հնաւեալ որոշումը կուտան։

Գոյութիւն ունեցող սահմանափակումի տրգելքը վերցնել և արտօնութիւն տալ արձանագրուելու և քննութեան մասնակցելու (մասնագիտական և բարձրագոյն ուսման վարժարաններու մէջ) քաղաքային իրաւունքնին կորսնցուցած քաղաքացիներու զաւակները։

Այս որոշումը ի զօրու է Խորհ. Ռուսիոյ բոլոր հանրապետութիւններուն մէջ և երկսեռ քաղաքացիները, որոնք քննութեան մասնակցելու ցայմանները կը լրացընեն, պիտի ընդունուին։

ՄԱՆՈՒԿ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԿԱՂԱՆԴԻ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ

Զանազան երկիրներու պետութեանց գլուխը կը գտնուին այժմ վեհապետներ, տիկնաթորներ և մանուկ թագաւորներ։ Այս վերջիններն ալ իրենց տարեկից հասարակ մանուկներու կարգին ունեցան այս տարի իրենց Ծնունդի նուէրը (կամ կաղանդչէքը), բայց աւելի թանկարժէք և աւելի նշանակալից քան հասարակ խաղալիքները։

Գելգիքայի փոքրիկ իշխանը Գոտուին, իբրեւ Ծնունդի նուէր ստացած է նաւակ մը, 82 սանթիմէթր մեծութեամբ, որ ելեկտրականութեան ուժով կը լողայ ջուրին վրայ, ճիշդ մանրանկարը այն նաւուն, որ կը կրէ իր անունը։

Երկու թագաւորներ, որոնք ասանելիութիւն վարտարիք ունին, ունեցած են իրենց կաղանդչէքները։ Անոնցմէ մէկն է Սիամի թագաւորը, որ Զուիցերիա կ'ուսանի ունեցած է իր փափաքին համաձայն՝ դրոշմաթուղթերու հաւաքածոյ մը (ալպոմ)։

Սերպիոյ Բիէր Բ. թագաւորը, որ այժմ կը գտնուի Գելգրատ, ունեցած է լուսաւոր աշխարհագրական գունդ մը։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՈՆԸ = Թիւ 4 =

ՌՕԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Ա. ՄԱՍ

ԼԻՒՔՍԷՆՊՈՒՐԳԻ ԺՈՂՈՎԸ

Սակայն և այնպէս Իտալիոյ իր արշաւանքին միջոցին այս թեթեւ ու սիրաբաշխ կինը որքա՜ն բարկութեան և նախանձի առիթներ չէր առեղծած իրեն. անաբակոյս իր հեռաւորութիւնը այնքան պաշտելի էակէն առիթ պիտի դառնար որ Տիրէքթուառի անդամները, երկրին ընտրեալ անձերը առիթը օգտագործէին...։

Պոնափարթ դեղեցիկ դէմքով, փոքր ոտքերով, կարճահասակ, համակրելի շարժուձեւերով, թխամորթ, սեփեռեւ մազերով, զուարթ, կարիճ, կատակարան, ունենալով բոլոր բարեմասնութիւնները հաճելի դառնալու համար իր դեղեցիկ ու ժպտադէմ սիրուհիին։

Ժոզէֆին խոստացած էր, ուխտած էր դառնալ միայն այդ կքտրիճ առպեսին սիրուհին, որ ունեցած էր պտիկ մեզանլուներ ու միշտ ներողամտութեան արժանացած այդ տաղանդաւոր մտքին, բայց իր սիրուհիին հանդէպ ակար սիրտին կողմէ...։ Այս անգամ քաղարի զօրավարին յոյսով ու երդներով հոգիին կապոյտ երկինքին վրայ եկած պատած էր սեւ ամպ մը։

Այդ կինը որ իր շնորհներով ու գեղով իր փառքի օրերուն մէջ իր ժաքոբէնի հոգիին մօտ դարձած էր յաղթութեանց դափնին, անոր մէջ կը գտնէր իր սիրելի հայրենիքին մեծն Ֆրանսայի վարձատրութիւնը իր անձնուրացութեանց փոխարէն։

Եւ այն պահուն որ իր անանկնկալ վերադարձով գիշերին մէջ մտենալով իր սիրուհիին կը փափաքէր զայն իր ծրագիրներուն, յաղթութեանց ճամբուն վրայ ծագող նպատակներուն, ապագայ մեծ ու անհրաժեշտ յաղթութեանց դրան մէջ դրկել, խանդավառել ու գոհացնել անոր բիւր փառասիրութիւնները, ...ահա՛ կասկածը կը սեղմէր ժանդոտ օգակով մը իր կոկորդը, կարմիր հրատոյր երկաթի մը նման սա գաղափարը իր մտքին մէջ կը մխուէր.

«Հապա եթէ առանձին չէր ան իր սենեակին մէջ...»

«Ինչո՞ւ գոնապանը յանկարծ անխորհուրդ խօսք մը ուղղած էր իրեն ընելով. հրամանատա՛ր, չէին սպասեր ձեզ երբեք այս ժամուն»։

Իրաւունք ունէր միամիտ մարդը. Ժոզէֆին չէր սպասեր այդ ժամուն, հապա պէտք էր որ ինքնամակով մը իմացուցած ըլլար իրեն արդեւք հա՝ դ՝ ... զօրապետին մուտքին, ժամանակ շահելու ակնկալութեամբ։

Պատահեցաւ անխուսափելին, առանց բան մը արտասանելու Պոնապարթ ոտքով մը ըրաւ սանդուխներէն վեր, պատուոյ օրիորդը թռաւ ու կորսուեցաւ պարտէզի մթութեան մէջ։ Զօրապետը անցաւ արագ դեղեցիկ սրահէն, ճաշասենեակէն ու առանց ոկանգ առնելու հրեց դուռը ու մտաւ սալոն։

Ժոզէֆին այնտեղ ընդարձակ բազմոցի մը վրայ թալուկ դէմքը մէկ ոտաւումով բարձրացաւ այն դուռը որուն առջեւ երկու առիւծներու մարմար գլուխները վեհափառօրէն կը հսկէին։ Ցանկարծ սակայն այդ դուռը կարծես հրաշքով ինքն իր վրայ բացուեցաւ ու կնոջ մը նուրբ դեղեցիկ մարմինը յայտնուեցաւ սեմին վրայ։

Նախ կարծեց զօրապետը թէ Ժոզէֆինը ինքն էր դիմաւորած զինքը, բայց իր յափշտակութիւնը շուտով ցնդեցաւ գտնելով դէմը Լուիզ Գոմֆուանը, Ժոզէֆինի պատուոյ օրիորդը, որ շատ ցած ու վշտահար ձայնով մը ըսաւ.

— Բազաքացի՛ զօրապետ, տիկինը գլխու ցաւով մը կը տառապի ու կը հանգչի...։

Այնպիսի դիրքի մը մէջ կեցած էր որ ճիշդ դուռը գոցած, կարգելք զօրապետին մուտքին, ժամանակ շահելու ակնկալութեամբ։

Պատահեցաւ անխուսափելին, առանց բան մը արտասանելու Պոնապարթ ոտքով մը ըրաւ սանդուխներէն վեր, պատուոյ օրիորդը թռաւ ու կորսուեցաւ պարտէզի մթութեան մէջ։ Զօրապետը անցաւ արագ դեղեցիկ սրահէն, ճաշասենեակէն ու առանց ոկանգ առնելու հրեց դուռը ու մտաւ սալոն։

Ժոզէֆին այնտեղ ընդարձակ բազմոցի մը վրայ թալուկ դէմքը մխրճած կակուղ բարձերու մէջ, հագած շատ թեթեւ գիշերազգեստ մը, դեղեցիկ լուսամփոփի մը ստակ վառող լամբարին ակար ցոլքերուն տակ կը հանդչէր։

Զօրապետին մուտքը մեծ եռանդ մը չի տուաւ իր անդամներուն, հաղիւ կիսաբաց աչքերը դարձուց անոր վրայ, հառաչ մը թողնելով բերանէն։

Պոնապարթ դրդռուած յառաջացաւ ու անոր ջղարիկ ձեռքը առնելով ըսաւ.

— Կը տառապի՞ս...

Անկեղծ էր ու պարտ[illegible] ներբեր որ սուտ մը իր հոգին գալարէր։

— Գլուխս կը ցաւի։

— Ինչո՞ւ ննջասենեակ չես եւլած հանդչելու։

— Ուժ չեմ զգար։

Պիտի օգնէր անոր որ ոտքերուն վրայ բարձրանար, երբ յանկարծ կանգ առաւ ու աչքերը պտտցուց կասկածով սենեակին շուրջ, պզտիկ խշրտոց մը հասած էր ականջին որ կը բարձրանար ճիշդ քովի իր աշխատութեան յատկացուած սենեակէն։

Առանց երկվայրկեան մը կորսնցնելու խուժեց սենեակ, գիտէր թէ իր գրասեղանին վրայ էր տարճանակը, խլեց զայն ու կանգ առաւ. սաւեր մը սահեցաւ պատուհանէն դուրս։ Արմատապայթեցաւ։ Աղաղակ մը դուրսէն, վիրաւորուած անձինը։

Ճիչ մը ներսէն, Ժոզէֆի՛նը։

Զօրապետը կը պարտաւորուէր նեռուելու և հետապնդելու լարագործը, երբ ահագին աղմուկ մը լսեց ներսէն։ Սալոնի գուռը կիսաբաց թողուած էր, ուրեմն տեսաւ շատ դիւրաւ թէ Ժոզէֆին գլորած էր ատատակամածին վրայ, անշարժ, բազմոցին երկարութեամբ։

Մէկ ոտաւումով Պոնափարթ հասաւ տիկնոջ մօտ, անոր գլուխը վեր առնելու պատրաստակամութեամբ, երբ ճաշասրահի գուռնեռս խուժեց պատուոյ օրիորդը՝ խելառ աղաղակներով և ձեռքերը երկինք բարձրացուցած.

— Տիրուհի՛ս, խե՛ղճ տիրուհի՛ս, տարճանակի հարուածով...

Բայց իր ակնարկները հանդիպած էին զօրապետին ամբաստանիչ ու չանթահարիչ ակնարկներուն։ Վար առաւ աչքերը։

Պոնափարթ ըսաւ.

— Օրի՛որդ, դուք պէտք եղած խնամքները տարէք տիկնոջ, ես պէտք է անմիջապէս հեռանդեմ։ Անազատման ձեռք անցնեմ չարագործը կամ գողը...։

(Շար.)

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Պաշտօնաթերթը պիտի հրատարակէ Պալքանեան համաձայնութեան ներքին խորհուրդին կողմէ խմբագրուած թղթատարական համաձայնութիւնը անդամ 4 երկիրներու միջեւ։

Այս համաձայնութեան հեռեւանքով, մինչեւ 20 կրամ կշռող նամակներու համար 8 դրշ. փոխադրութեան վարձք պիտի գանձուի (Ծ. Խ. — Ցունուարեանի համար արդէն այս սակը կը գործադրուի)։ Գարթ փօսթալի վարձքը 3 դրշ., լրագիր և ուրիշ տպագիրներ 50 կրամը 30 փարա. յանձնարարեալի վարձք 8 դրշ., գօլի փօսթալ մինչեւ 5 քիլօ Ասիական Թուրքիա 4½ Եւրոպ. Թուրքիա 40 դրշ.։

"ԺԱՄԱՆԱԿ"Ի ԴԷՄ
ԲԱՑՈՒԱԾ ԴԱՏԸ

Դեկտրոնական վարժարանին տնօրէնին կողմէ «Ժամանակի դէմ բացուած դատը առջի օր շարունակուեցաւ։ Ներկայ էին Թերթին աէրերը իրենց փոխանորդին հետ և անօրէնին փոխանորդը։ Երեք փորձագէտները Պրք. Նարլեան, Զիվէր և Էֆթեան, եղած հրաւէրին պատասխանելով, բերանացի բացատրութիւններ եւս տուին և հաստատեցին իրենց գրաւոր թարգմանութիւնը։

Թերթին փոխանորդ Պ. Ագըլեան պահանջեց նոր փորձագէտներ նշանակել, սակայն ընդհ. դատախազը դէմ արտայայտուեցաւ, յայտնելով որ փորձագէտները ծանօթ անձնաւորութիւններ են և անոնց անկողմնակալութեան մասինխօսքչի կրնար ըլլալ։

Դատարանը ասոր վրայ նոր փորձագէտներ կարգելու պէտք չտեսաւ և դատավարութիւնը յետաձգեց Ցունվար 15ին։ Այդ օրը ընդհ. դատախազը իր պահանջը պիտի ներկայացնէ։

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ
ՊՈՒԼԿԱՐ ԹԵՐԹԵՐԸ
ԶՕՐ. ԱՍԸՄԻ
ՀԱՄԲԱՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆԱՆ ՄԱՍԻՆ

Գուքբէյէն Սօֆիայի «Զօրա» թերթին հեռաձայնով արուած տեղեկութեանց համաձայն, Պելկրատ մեկնած է Թուրքիոյ ընդհ. Սպասյակոյսի Բ. Նախագա Զօր. Ասըմ, որ առնէ մը ի վեր խորհրդակցութիւններ կը կատարէ ռուսմէն ընդհ. սպայակոյսի հետ։ Զօր. Ասըմ, որ նախապէս ալ գտնուած էր Պելկրատ այս անգամ դարձեալ պիտի խորհրդակցի Ծուկոսլաւիոյ սպայակոյսին հետ։

Ցիշեալ թերթին համաձայն, այս տեղեկութիւնները նպատակ ունին ճշդելու այս կէտը թէ, Պալքանեան Համաձայնութեան անդամները ի՞նչպիսի պաշտպանողական ուղղութիւն մը պիտի բռնեն, հաւանական պատերազմի մը պարագային։

*** Գոնեայի ամէնէն բարձր դիրքը ունեցող Ալպէտտին բարձունքին վրայ ելեկտրական զանգակատոր ժամացոյց մը դնել սրոշած է։ Ժամացոյցին ձայնը քաղաքին ամէն կողմէն պիտի լսուի։

*** Աֆղանիստանի արտաքին նախարարը դեռ Անգարա կը մնայ և ամէն օր կ'այցելէ զանազան պետական հաստատութիւններն ու նորակառոյց շէնքերը, թանգարաններն ու գեղեցիկ վայրերը։

*** Պալքան Համաձայնութեան Տնտես. խորհուրդը ամսոյս 18ին նիստ պիտի գումարէ Քօսթանցայի մէջ։

*** Սիբերգաբուի մէջ նաւամատոյց մը շինելու ծրագիր մը կայ, մշուշոտ օդերուն կղզիներէն եկող շոգենաւերուն համար։

*** Արհեստապետութեանցանցեալ տարուայ կացութիւնը քննուելով, հասկցուած է որ գոնացուցիչ վիճակ մը ունին պանդոկատէրները, օրճարանատէրները, նգարավաճառները և գինի ու լիքէօր ծախողները։

*** Անգլ. տուն մը առաջարկած է աշխատանոց մը բանալ Խաթանպուլի մէջ լեզակի, ներկերու և օշիկի ներկ պատրաստելու համար։

ԱՌԿԱԽ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ՇՈՒՐՋ

Վոսփորի երկու կղզիները առկախ կամուրջով մը իրար կապելու առաջարկը բերող Միւճիւտարզատէ Նուրի յայտարարութիւն մը ըրած է «Ճումհուրիյէթ»ի։ Ըստ իրեն անվիճելի անհրաժեշտութիւն մըն է այս կամուրջին շինութիւնը թէ՛ անտեսական եւ թէ զինուորական տեսակէտներով։ Այս կամուրջը ամէնէն արագ միջոցը պիտի ըլլայ Իսթանպոլի արուարձանները իրար կապելու եւ անոնց յառաջդիմութեան մեծ զարկ պիտի տայ։ Օրինակ Եւրոպայէն եկող կառախումբերը առանց կանգ առնելու պիտի անցնին եւ նաւահանգիստն վիճակն ալ բոլորովին պիտի փոխուի։ Միլիոններ պիտի խնայուին պարպումի եւ բեռնաւորումի գործողութիւններուն մէջ։ Իսկ թէ զինուորական տեսակէտով որքան օգտակար է, առիկա ըսելը կ'ելնայ իրաւասու շրջանակներուն։

Միւճիւրտարզատէ Նուրի ինչպէս յայտնի է, նախագիծ մըն ալ ներկայացուցած է Գործավարներու խորհուրդին։

Արդ. ասկէ առաջ յիշեալը արդէն Ամերիկա գրկած էր իր մէկ ճարտարագէտը, առկախ կամուրջի մասին քանակցելու համար Մօճէսքի Հոլէր հաստատութեան հետ։ Որ աշխարհի ամենամեծ առկախ կամուրջները շինած է։ Այս հաստատութեան պատրաստած նախագիծն է որ ներկայացուցած է Գործավարներու խորհուրդին։

ԱՌԵՒՏՐ. ՏՈՐՄԻՂԸ
ՓՕՇԱՆԵՐԿՈՒ ՇՈՓԵՆԱՒ
ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱԼՈՒԵՑԱՒ

Թուրք Նաւային Ընկերութեան տնօրէն Պ. Մուսթաֆա Անգարայի մէջ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է տնտես. գործավար Ճէլալ Պայարի հետ, պետութեան կողմէ գնուելիք շոգենաւերու մասին։ Տնօրէնը հետեւեալը յայտարարած է այս առթիւ.—

Գնման սկզբունքները որոշուած են և պայմանագրութիւնը կնքուած է։ Պետութեան կը յանձնենք 23 մեծ ու փոքր շոգենաւեր։ Օգտակար է յիշեցնել թէ այս վաճառումը շատ պարզ իրողութիւն մըն է և կը համապատասխանէ կառավարութեան պետականացման քաղաքականութեան։

Համոզուած եմ որ ազգին համար շատ առաւելութիւններ պիտի ապահովէ, երբ մեր ծովային փոխադրական միջոցները լաւ կազմակերպուին ու զեկավարուին պետութեան կողմէ և կախում չունենան միակ անօրէնութենէ մը։

ԴԵՐԱՍԱՆ Ի. ԿԱԼԻՊԻ
ԲԵՄԱԿԱՆ 25ԱՄԵԱԿԸ

Վաղը գիշեր, ժամը 20ին Թէֆէպաշէի Թատրոնին մէջ, տեղի կ'ունենայ Քաղաքապետական Թատրոնի արժէքաւոր դերասաններէն Պ. Ի. Կալիպի բեմական կեանքի 25ամեակը։

Այս առթիւ պիտի խօսի Պ. Ռէֆիք Ահմէտ։ Հանդէսին երաժշտական բաժինը պիտի կատարեն Նիյազի Վահիա, Մուհիտտին Ցաբէք, Նուրուլլահ Շեվքէթ եւ Ֆէրտի Շթուցեր։

Պիտի ներկայացուին մէկ արար Մոլիէռի «Կիւլինտ Քիպարլարէն», մէկ արաբ՝ «Էլիւմ գարշըսընտաէ» և Բ. արաբ՝ «Ճարատաս օփերէթին։

*** Եիշի, ապակիի և Թուղթի գործարանները այլեւս ներքին ըստ պառումը պիտի կարենան ապահովել, որով չիշի, ապակիի և Թուղթի վրայ մաքսատուրքը պիտի աւելնայ։ Առայժմ ապագրութեան Թուղթին վրայ պիտի կատարուի մաքսի յաւելումը։

*** 30—35 Թօնս արծաթ մէնիթիէ մինչեւ հիմա զրկուած է փուղերանոց, որովհետեւ Փեռուարի վերջ շրջաբերութենէ պիտի գագրին մէնիթիէները։ Միւս կողմէ, արծաթ և նիքել դրամները կը կոխուին շարունակաբար։ Մօտերս պրօնզէ 10 դրուշնոցներն ալ պիտի պարտատուին։

ՍՐՃԱՐԱՆ ՑԱՃԱԽՈՂ
ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ ՊԱՏԺՈՒԵՑԱՆ

Քանի մը օր առաջ գրած էինք թէ, գլուսուած է որ 45 միլիոնակարգ և լիսէի աշակերտներ, դասի պատերուն սրճարան կը յանձնեն։ Ասոնց մասին իրենց գպրոցներու վարչութեան կողմէ կատարուած քննութեանց արդիւնքին կարգ մը պատիժներ տրուած են։ Այսպէս, 8 աշակերտ առ՝մասապէս վտարուած են, 13ը յանդիմանութիւն լսած են, իսկ 24ը ազդարարութիւն կրած են։

ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՊԱՏՈՒԷ
ՀԱՅ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՆ ՈՒ ԳՐՈՂՆԵՐԸ

Անառաջուի գործակալութիւնը Մոսկուայէն ստացած հեռագրով կը հաղորդէ թէ, Հայաստանի հանրապետութեան 15ամեակին առթիւ, Խորհրդ. Միութեան կեղբ. Գործադիր կոմիտէն պատուանշան տուած է հայ լուսագոյն գրողներու, բանաստեղծներու, ճարտարագէտներու, նկարիչներու և այլ արուեստագէտներու, թիւով 28 հոգի։

*** Օդային պետական սպասարկութիւնը պիտի սկսի Ապրիլին։ Առաջին անգամ պիտի բանի Անգարա-Իսթանպուլ Իզմիր գիծը։ Մօտ օրէն Փէշթա կը մեկնի օդային սպասարկութեան տնօրէն Պ. Շեվքէթ, Պալքանեան օդային համաձայնութեան մը մասին խօսելու համար։

*** Համալսարան այս տարի արձանագրուողներու թիւը՝ Իրաւաբանական մէջ 561, բժշկական և Առաջնաբուժականի մէջ 509, Գիտութեանց և Դեղագործական մէջ 254, Գրականի մէջ 144 հոգի եղած է։ Ասոնցմէ 303ը աղջիկ են։

*** 1935 տարուոյ գեղեցիկ Թագուհին Օր. Թիթա Ռիսթէնքսեցաւալի ոճիրի մը զոհ գացած է։ Ոճիրը գործուած է երիտասարդ աղջկան գործածած ակռայի խիւսին մէջ «սխանիւր տը փօթասը» խառնելով։ Թիթա աղջիկն էր Ռումանիոյ ընկերվարական կուսակցութեան նախագահին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ հետեւեալ նուիրատուութիւնները.—

Տեարք Յարութիւն Թօփաքեանէ 2 կողով ձիթապտուղ, Յակոբ Ինճեկանէ 50 հատ Թորիկ ձուկ, Օննիկ Պալըքճեանէ զանազան դեղեր, Կարպիս Թովմասեանէ 9 հատ Թգենիի տունկ, Պետրոս Քիւրքճիւխանլեանէ Մէկ հատ Թգենիի տունկ, Եէշիլգիւղի Թազ. խորհուրդէն 1 ողջ ոչխար, 06. Պաքըրգիւղի երկու թաքախաւորներուն 100 նարինջ, 13 քիլօ փոչի շաքար և 3 քիլօ կարագ։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Խնամակալութիւն և Մայրը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեն թէ՝ Արշակ և Միհրան Գարագէօզեան Եղբարք 300 ոսկեայ հացագին նուիրած են Որբանոցիս։

Այրի Տիկին Մասի Փալատ, Տէր և Տիկ. Ղեւոնդ Քիպրիթճեան եւ զաւակը, Այրի Տիկ. Թագուհի Գուլումճեան և զաւակները, ինչպէս նաև պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ կամ գրաւոր, ցաւակցեցան Տիար ՕՆՆԻԿ ԲՈՂԱՏԻ մահուան առթիւ։

Այրի Տիկ. Տիրուհի Յակոբեան, Այրի Տիկին Գոհար Յակոբեան, Տէր եւ Տիկ. Համազասպ Յակոբեան և պարագաները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին, Տիար ՆՇԱՆ Յակոբեանի (Պարտիզակցի) մահուան առթիւ։

FUNUS
ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ
Կազմակերպիչ ընկերութիւն
Պէյօղլու, Հանճիսլօ փասաժին մէջ, թիւ 37
Ընկերութիւնս ունի է տեղ մասնաճիւղ չունի
ՀԵՌԱՁԱՅՆ 42215

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

3 ամիս բանտարկուած է։ Ասոր վրայ, այո՛, դատապարտուեցայ պատասխանեց Նահեա։

Յետոյ հարցաքննուեցան Իւզէյիր. Արիֆ, Շէմսէտտին, Իսրիս, Ճաման, Իսմայիլ, որոնք պատասխանեցին իրենց ինքնութեան մասին եղած հարցումներուն։

Ամէնէն յետոյ հարցաքննուեցաւ Ալի Սայիպ, որ հակառակ իր ջանքերուն, չէր կրնար իր պատրիւնը պահել, կը մտանէր իր յուզումը։

Ալի Սայիպ ըսաւ թէ 308ին ծնած է, Կէրքիւքցի է, ամուսնացած է և 4 զաւակ ունի, դատապարտութիւն չէ ունեցած։

Հարցաքննութեանց լրանալէն յետոյ, բուն դատավարութիւնը սկսաւ։ Դատաւորը յայտնեց թէ թէև Պատժ. օրէնքի 210րդ յօդուածի համաձայն իրենց պայմանաժամ մը տրուելէ յետոյ պէտք է ճշդուեր դատավարութեան օրը, բայց խնդրին կարեւորութեան և այլ պատճառներով իրենց այս ժամանակամիջոցը չէ տրուած։ Եթէ այս որոշումին դէմ ոևէ առարկութիւն ունիք, կրնաք ընել, ասելուց դատաւորը։

Ի պատասխան, Ալի Սայիպի փոխանորդ Համիա Շեվքէթ ըսաւ թէ հանրային իրաւունքի տեսակէտով դատարանը խիստ տեղին որոշում մը տուած է և իր փոխանորդելը կը յարգէ որոշումը, որով պահանջեց շարունակել դատը։

Ասոր վրայ կարդացուեցաւ ամբաստանագիրը, ուր ամբաստանեալներուն դէմ հետապնդում կատարել անհրաժեշտ դարձնող պատճառներ ցոյց կը տրուէին։

ԵԱՀԵԱ ԿԸ ՀԱՐՑԱՔՆՆՈՒԻ

Ամբաստանագրի ընթերցումին լրանալէն յետոյ, սկսաւ հարցաքննութիւնը Նահեայի, որ ըսաւ թէ Գարամէզար գիւղին մէջ սիրած մէկ աղջկան հետ ամուսնանալու համար, ատիպուած էր աշխատիլ։ Ասոր համար զինուորութենէ փախած էր և առանց անցագրի Հալէպ գացած։ Յետոյ Հայֆա երթալով Հրեայի մը մօտ աշխատած էր, խնայած 50 ոսկիով Հալէպ դարձած և հոնկէ ալ Թուրքիա անցած է։ Իր սիրածը չէ գտած գիւղը և այն պահուն երբ գիւղէն կը հեռանար, ոստիկան զինուորներ զինքը նահիէի կեդրոնը տարած են, Հրս ձերբակալելով, Անթէպ, Առանա և վերջապէս Անգարա բերուած է, Ալի Սայիպը չի ճանչնար եղեր։ Մահափորձէն լուր չունի եղեր։

Նախապէս ըրած յայտարարութիւնները, որով կը խոստովանէր մահափորձը ծեծի ազդեցութեան տակ ըրած ըլլալը ըսաւ։

Յետոյ հարցաքննուեցաւ Իւզէյիր, որ պնդեց թէ. ոստիկանութեան ճնշումին տակ ըրած է այս յայտարարութիւնը, որու համաձայն, Եահ, ես Զերքէզ էթհէմի առած նամակը իրեն տուած է, Ալի Սայիպի տալու համար։

Ամբաստանեալին նախորդ յայտարարութիւնը կարդացուելէ յետոյ, Ալի Սայիպի փոխանորդը դիտել տուաւ թէ Իւզէյիրի յայտարարութեան առեն իրենհարցուած է թէ «Ալի Սայիպ ալ կա՞ր»։ Որով պահանջեց ամբաստանեալին հարցնել թէ ո՞վ ըրած է այս հարցումը և արձանագրել անոր պատասխանը։ Իւզէյիր ըսաւ թէ այդ հարցումը Անգարայի ապահովութեան անօրէնութեան քաղ. բաժնի անօրէն Համի ըրած է։

Ընդհ. դատախազ խօսք առնելով ըսաւ.— Նախապատրաստական հարցաքննութիւնը միմիայն ապահովութեան անօրէնութիւնը չէ ըրած, այլ մօտ 15 օր ես ալ գտնուեցայ հարցաքննութեանց գլուխը։

Հարցաքննութիւնները կը շարունակուին։

ՊԷՏ կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի

ՎԱՐՇԱՒԻԱ, 9.— Արտաքին գործերու յանձնաժողովը ամսոյս 14ին պիտի գումարէ իր յառաջիկայ նիստը։ Այս առթիւ արտաքին նախարար գնդ. Պէք պիտի խօսի կարեւոր ճառ մը Լեհաստանի արտաքին քաղաքականութեան մասին։ Յաջորդ օրն իսկ խորհրդարանը պիտի վիճարանի այս ճառի մասին։

ՍԻՆԷ ԱԶԱՓ ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ՁԱՐԾԸ ԳԱՓՈՒ

ՊԷՊՕ

Ամբողջ Պոլսոյ մէջ շրջան ընող Ֆիլմը,
Ամէն տեսնողին հաւնած Ֆիլմը
Հայերէն խօսուն արեւելեան օփէրէթ
Արեւելեան նուագ, արեւելեան պարեր, համակ ճաշակ եւ զուարթութիւն

ԱԶԱՓ Սինէմային մէջ

Ուր պիտի ներկայացուի մեծ յաջողութեամբ 10 Յունուար
Ուրբաթէն սկսեալ մինչեւ մէկ շաբաթ
Առաջուընէ ապահովեցէք ձեր տեղերը։ Հեռ. 23542

ՍԱՐԱՅ սինէման կը ներկայացնէ
ԱՑՍ ԳԻՇԵՐ
ԻՊՍԷՆԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑ

ՓԷՐ ԿԻՆԹԸ

Մեծ, փառաւոր, խօսուն և երգեցիկ Ֆիլմը
Դերակատարներ՝ ՀԱՆՍ ԱԼՊԷՌ, ՕԼԿԱ ՁԷՐՈՎԱ
Այս Ֆիլմը որ Գերմանիոյ ամենամեծ սթիւտիօներուն մէջ քաշուած է, միաժամանակ երաժշտական համագրութիւն մըն է

ՏՕՔԹ. Յ. ԽՈՌԽՈՌՈՒՆԻ

Էմին Էօնիւ, Պէպէքի Հանրակառքին կայարանը
Իր մասնաւոր դարմանատան մէջ հիւանդ կ'ընդունէ ամէն օր, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն։ Հեռ. 24131
Տան հասցէ.— Պէյօղլու, Թաքսիմ, Ջամպաք փողոց, թիւ 41
Հեռ. 43152

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ
Քաղաքապետ. թատրոն

ՅԱՔԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Յնվ.	7 Երեքշաբթի	ժամը 02ին	ՊԷՑԱԶ ԿԷՕՄԼԷՔԼԻԼԷՐ
»	8 Չորեքշաբթի	» 20ին	ՀԻԻԼԷՃԻ
»	9 Հինգշաբթի	» »	»
»	10 Ուրբաթ	» »	ԿԷՃԻԲԷՆ ՃԷՋԱ
»	11 Շաբաթ	» 14ին	Մանկական Թատրոն
»	11 »	» 20ին	ԿԱԼԻՊ ԱՐՃԱՆԻ 25ԱՄԵԱԿԸ
»	12 Կիրակի առաւ.	» 11ին	ՊԷՑԱԶ ԿԷՕՄԼԷՔԼԻԼԷՐ
»	12 »	» 15ին	ՍԱԶ-ՃԱԶ (օփէրէթ)
«	12 »	» 20ին	» »

ԽՈՐ ՀԵՑԱՒ՝Ը ԵՐԲԵՔ ԹԷ ԻՆՁՈՒ ՄԻՇՏ ՆԱԽԸՆՏՐԵԼ ՊԷՏՔ Կ'ԸԼԼԱՅ

ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ

Որովհետեւ.

1—ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ, որուն բաղադրութիւնը ուրիշ ոչ մէկ ակռայի խիւսի հետ կարելի է բաղդատել, խոզանակին մտնել չկրցած տեղերն իսկ մտնելով կը մաքրէ ակռաները։

2—ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ ոչ միայն ակռաները կը մաքրէ, այլ կիսուսածն ալ առնելու, կը ճերմկցնէ և կը փայլեցնէ։

3—ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ ակռաներու վրայ գտնուած արատները կը հանէ, գոյացած խաւերը կ'անհետացնէ, բոլոր միքրոպները 100 առ հարիւր կը մահացնէ։

4—ՌԱՏԻՕԼԻՆԸ լինաները կը զօրացնէ։ Հաճելի համ մը և հոտ մը ունենալուն, մարդ ուրով կը գործածէ։

Այսօրուընէ սկսեալ ՌԱՏԻՕԼԻՆ գործածեցէք

Türkie Cumhuriyet Merkez Bankasi

4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1935

(ՊԵՏԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ)

ԳՈՅՔ

ՄՆՑՈՒԿ	Քիլո	Թրք. Ոսկի	Թրք. Ոսկի
Ոսկի ձոյլ վիճակի մէջ	16.570.044	23.307.143.13	
Թղթադրամ		8.109.204.00	
մանրուք		270.711.44	31.687.058.59
Տեղական դրքակիցներ			
Թրք. ոսկի		192.744.39	192.744.39
Արտասահմանի դրքակիցներ			
Ձոյլ ոսկի քիլո 4.401 270		6.190.752.01	
Ոսկիի վերածելի արտաքին արժէքներ		724.381.45	
Ուրիշ արժէքներ և պարտական քլիրինկի հաշուդրներ		9.224.688.87	16.139.822.33
Գանձատուն			
Շրջաբերութեան մէջ եղող թղթադրամի ստանձնուած փոխարժէք		156.748.563.—	
Օրէնքին 6 և 8րդ յօդուածներուն համաձայն պետ. գանձին կողմէ վճարուած		10.907.985.—	147.840.578.—
ԴՐԱՄԱԳԱՆԱԿ			
Գանձատոմսեր		1.810.750.—	
Մուրհակներ (առեւտ.)		23.852.937.83	25.672.687.83
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ			
Ա.— Շրջաբերութեան մէջ գտնուած դրքադրամի իր երեսփոխանութիւնը ազգանշանի արժէքով)		34.898.647.56	
Բ.—Արժեթուղթ և պարտաթուղթ		4.425.168.05	38.823.815.61
Դրամ ոսկիի եւ «օրվիզ»ի վրայ ավանս		23.730.93	
Գանձումներու ի հաշիւ ավանս		5.597.815.95	5.621.546.88
Բաժնեհարներ			4.500.000.—
զանազան			4.787.143.04
Գումար			275.265.396.67

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

Գանձատի դրամ		
Շրջաբերութեան մէջ գտնուած թղթադրամ		
Ստանձնառութեան առնուած թղթադր.	158.748.563.—	
Օրէնքին 6 և 8րդ յօդուածներուն համաձայն պետ. գանձին կողմէ վճարուած	10.907.985.—	
Ստանձնառութեան առնուած թղթադրամներուն այսօրուան մնացորդը	147.840.578.—	
Ամբողջովին ոսկիով ապահովուած յաւելուածաբար շրջաբերութեան ելած թղթադրամ	18.000.000.—	
Ըստ օրէնքի տեղ յաւելուածաբար շրջաբերութեան ելած	6.000.000.—	171.840.578.—
Ուրիշ դրամով		14.336.175.19
Տրվիզի յանձնառութիւն		
Ոսկիի վերածելի տրվիզներ	1.494.774.87	
Ուրիշ տրվիզներ և պահանջող քլիրինկի հաշուդրներ	17.552.370.43	19.047.145.30
Զանազան		54.014.741.51
Գումար		275.265.396.67

Ոսկիի փոխարեն կանխավճար 100ին 4 50

Զեղչի համեմատութիւն 100ին 5.50

ՊԱՐՏՔ

Թրք. Ոսկի
15.000.000.—
1.026.756.67

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆՈՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃԱՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողները բացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀԱՆԱԼ

ԿՐԻՓԻՆ ը կ'անհետացնէ

մարմնին բոլոր ցաւերը եւ խիթերը

Տան մէջ, դրօշտաեղին, ճամբորդութեան՝ ատեն միշտ ձեզի հետ ունեցէք ԿՐԻՊԻՆԸ

GRIPIN

Կրիպին քաշէները կը պատրաստուին Ռատիոլին ակտայի խիստ գործարանին մէջ, մասնագէտ տարրաբաններու կողմէ։

Ամէն դեղատներու մէջ կայ։ Գինը Ֆուկէս դրչ. է։

ՍԱԿԱՐԱՆ

9 Յնվ. 1935 Սրանպալ

ԳԱ ՀԱՐՈՒՂԹԵՐ	
ԵՒ ԲԱ ՆԵՐՈՒՂԹԵՐ	
Բրէսի Ֆոնսիէ Եգիպ. 1886	108,—
» » » 1903	81.—
» » » 1911	80,—
Ներքին փոխառութիւն	99,—
933ի » Երկանի	95,—
Սվազ—Երզրում	95.—
Անատոլու պարատ. Ա. Բ.	43.80
Գ.	44.50
	46,85
Գոն Անատոլու	23.15
Անատոլու բաժ.	25,40
Իւնի Թիւրք Ա.	23,52
» » Բ.	23.55
» » Գ.	24,—
Թրամվէյ բաժ.	2,15,—
Ռէժի	4.25
Ծերքէթը խայրիյէ	9,50
Իշ Պանքասը	69.50
Մէրքէզ Պանքասը	7.—
Գոմոնթի	9,—
Թէլէֆոն	

ՋԷՐԵՐ	
Լոնտոն	620.—
Բարիզ	12,06
Հռոմ	9.87,—
Գրիւքսէլ	4,73,—
Զուիցերիա	2,45,—
Հոլանտական (Ֆլորին)	1,17.80
Գերմանիան	1,97,91
Աթէնք	84,20,—
Աւստրիական	4,18.80
Տոլար	0,79.60
Լէվա	63,46 6
Մոսքուա	10.88,52
ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ	
Սթերլին	620,—
Լիրէթ	155,—
Ֆրանք Ֆրանսական	167,—
Զուիցերիական Ֆրք.	815,—
Գելգիական Ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	125,
Ռայխսմարք	34,—
Պանք Օթոման	235,—
Մէճիտիյէ	53.—
Թրքական ոսկի	949

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Զինիլի Բէյքըմ խան Ա. յարկ թիւ 98, 95—97։ Թելեֆոն 44702։

Հայաճեռակաց Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ

Արտածման ապատարկութիւն

Մօտաւոր մեկնումի օրերը Անվերթ, Ռոթերտամ, Ամսթերտամ, Համպուրկ։

Hercules	այժմ Գալաց մէջ	
Ganymedes	Յնվ. 18ին	

Գեներալ վրայ մասնաւոր շրջանառութիւն բարձրութիւն. Հանեսի և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման ապատարկութիւն

Ամսթերտամէն կ'ուղղուին

Ganymedes	Յնվ. 12ին
Ceres	Յնվ. 25ին

Ամսթերտամէն մօտաւոր մեկնումի

Ulysses	» 15ին

ԼՈՅԴ ԹՐԻԷՍԹԻՆՈ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

Կ. ՄԱՄԷԼԻ

Դշ. 18 Դեկ. ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Նովորոսիսք. Գաթում, Տրապզոն, Սամսոն։

ԳՈԼՍԷՆԱ

Եշ. 19 Դեկ. ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օ սա, Գաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ՔԱԼՏԷԱ

Հարիւրչորթի, 23 Դեկտ, ժամը 17 ին դէպի Գուրկազ, Վառնա. Գոնսթանցա, Օսեսա, Գոնթանցա, Վառնա և Գուրկազ։

ՖԻՆԻՉԻԱ

Դշ. 25 Դեկտ. հինգ ժամը 17ին դէպի Քավալա, Սելանիկ, Կոլոս, Փիրէա, Փաթրաս, Այսարանտա, Գրինտիզի, Անքոնա Վենէտիկ, և Թրիէսթ։

ՄՕՐԱՆՏԻ

Եշ., 26 Դեկտ., ժամը 17ին, դէպի Գոնսթանցա, Վառնա, Գուրկազ,

ՏԻԱՆԱ

Եշ., 26 Դեկտ. ժամը 20ին դէպի Փիրէա, Գրէնտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ՄԻՐԱ

Հարիւրչորթի, 1 Յունվար, ժամը 17ին, դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա և Օսեսա։

ՎԷՍԹԱ

Հինգշաբթի, 2 Յունվ. ժամը 20ին, Կալաթայի քարափէն դէպի Փիրէ, Գրինտիզի, Վենետիկ եւ Թրիէսթ։

ԻԶԷՕ

Եշ., 2 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Նովորոսիսք, Գաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Գուրկազ։

ԳՈԼՍԷՆԱ

Շբ. 4 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Մեսիլլի, Իզմիր, Փիրէա, Փաթրաս, Գրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթ։

ՄՕՐԷԱ

Բշ., 6., Յունվ. ժամը 17ին, դէպի Փիրէա, Փաթրաս, Նափոլի, Մարսիլիա, Ճէնովա։

ԱՍԻՐԻԱ

Դշ. 8 Յունվ. ժամը 17ին դէպի Գուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օսէսա։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյդ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալութեան Մէրքէզ Բրթբրմ խան, կալաթա, Թելեֆոն 44877—8—9 և կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Սէրայ թել 42490

Գործակալութիւնս հոլանտական շոգենաւային ընկերութեան, միջոցաւ և կարգ պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ պատ. է

Տրուի բոլոր նաւահանգիստներուց համար ապրանքներ ընդունիլ և փոխարէն ուղղակի քանէսմանտաւ։

Nippon YusenKaisha Tokyo

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի ապատարկութիւն

Ուղղակի շոգենաւութիւն Սոքոհամայի, Գոպի, Տեյրենի, Զինգֆուսայի, Շանկհայի, Հոնկ-Գոնկի, ինկբուրի, Գալամպոյի, Սուէզի, Բոքթ Սայիտի, Գեյրութի և Գալամ մինչեւ։

Գիրլոն, Մարսիլիա, Գարտէլոնա, Վալենսիա, Լիվերպուլ և Կլասգո։

Dakar Maru	Յունվ. 18ին	
Durbun »	Փետր. 18ին	
Delagoa »	Մարտ 13ին	

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Զրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ. կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը կ'ուտանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
Կալաթա, Զինիլի Բրթբրմ խան, Թիւ 95—97

Ընկերութիւնը որ ՍԻՊ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, նաւարկելի բոլոր քաղաքներու համար կանոնաւոր երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Գալիս-Փարիզ և Գալիս-Լանտան գիծերու համար։ Տոմսակներ կանոնաւոր նաեւ իտալական օդանաւային ընկերութեան Բիրլեա-Աթէնք-Գրինտիզի գծին համար։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ 106 —

ՖՐԱՆՍԻՍ ՏԸ ՔՈՒԻԱՍԷ

ԻՒՏԷԿՕՐԻ ՍՈՒԼԹԱՆՈՒՀԻՆ

Ա. սեղանին պիտի նախագահէր Գրէնտմօր, Բ.ին ինք, Գ.ին Սուլթանը, Դ.ին Սուլթանուհին, Ե.ին Լօրա Լինտսթը եւ։ Այնպէս որ այդ ճաշարանը չպիտի կրնար Լօրա Գրէնտմօրի աջակցիլը բազմիլ և ճաշը իր վիրաւորիչ հանգամանքը պիտի կորսնցնէր։ Ճերբլոի օգնութեամբ, տեղերը ճշգեց և Օարիյի չուրջ դրաւ ամէնէն նուազ կարեւոր գէմքերը։

— Միանէյ վեցին պիտի վերցնան, կը խորհէր, և չպիտի մտածէ անգամ ճաշարան մտնել։

Լօրա Գրէնտմօր, որ նախապատրաստուած էր բարկութեան և յուսահատութեան գերագոյն նոյպտի մը, հիացաւ Բաթրիչիի ժպտուն վիճակին։

«Ի՞նչ կրնայ ըլլալ դրդապատճառը» խորհեցաւ։

— Ո՛չ մէկ թերացում վերջին վայրկեանին։ Նորութիւն չի կա՞յ։

— Ոչ մէկ, պատասխանեց շարտրոտ մեղմութեամբ մը Լէյտի Գրէնտմօր։ Ուշադնուդ պէտ պիտի ըլլայ երեկոյթը, փայլո՞ւն։ Ա՛հ, պիտի հագուիմ, բարեկամս։ Գրգռիկ ուշացում մը լպիտի ներեմ ինձմէնքիս այս գիշեր. պէտք չպիտի ունենանք զիս յանգիմանելու։

Մտահոգ, Լօրա Գրէնտմօր քաջութիւն Թրուվէր – Սէրթք կանչել տուաւ։ Ըսին թէ՝ մեկնած էր հագուելու համար, ամբողջ կէս օրէն վերջ Լէյտի Գրէնտմօրի հետ աշխատած ըլլալով։

— Ի՞նչ բանի։

— Ցեղերը վերաճչելու։ Ճաշը պզտիկ սեղաններով պիտի տրուի։

Միանէյ ճաշասրահ վազեց։ Ցեսարանը սարսափեցուց զինքը։

— Դուրս նետեցէ՛ք այս բոլորը, հրամայեց ծառաներուն։ Ես մեծ մեղան մը ըրած էի։

— Շատ ուշ է, Մեծապատուութի՛ւն, ըսաւ սահմանած վերակացուն։

— Եթէ մէկ ժամէն ամէն ինչ իր նախկին վիճակին չդրուի, վաղն իսկ բոլորդ մէկ կը ճամբեմ։

Ոչ մէկ բա՛ռ այս մասին Լէյտի Գրէնտմօրի։

Բաթրիչիա որ իր զարդախուզին մէջ գլխու զարդը կը տեղաւորէր, խնդրած էր Մբրբիլի, որ կէս ժամ կանուխ դայ, ուժ տալու իրեն՝ ինչպէս ինք կ'ըսէր։ Երբ իմացաւ Բաթրիչիան նոր սեղաններուն յատակագիծը, Լէյտի Լինտսթոնն ուզեց մասնակից ըլլալ քրոջը երջանկութեան, բայց մատհոգ էր։

— Միանէյ ի՞նչ պիտի ըսէ։

— Ուզա՛ծը։ Եղածը եղած է արդէն։ Եւ յետոյ, ի՞նչ պիտի կրնայ ըսել։ Հրաւիրեցի իր տուլթանուհի՞ն ... կը նախագահէ սեղանի մը։ Քաղաքավարական պակաս չկայ։

Եռանդնալով, շարունակեց.

— Կոչուութեա՞ն ալ։

— Ո՞վ գրիք իր սեղանը։

— «Արքայադուստրը շրջապատեցի իր բարեկամներով, քաբիթէն Ռուլֆօրտ և սուլթանին կցորդը՝ Ռամման։ Գանի որ այդքան կը սիրէ սեղացիները և Ռուլֆորտը, թո՛ղ հաճոյք զգայ։ Իսկ դէմը՝ Տիկին Թիւրբին։

— Հիանալի՛։ Տեսնե՞մ անգամ մը ճաշասրահը։

— Ա՛հ, ոչ, կասկած արթնցնող ոչ մէկ շարժում։ Եւ յետոյ, ըսի վերակացուին գուռները գոց պահել, որպէսզի սրահը զով մնայ։ Սառնակոյտեր գնել տուի։

— Հանճարե՛ղ էք, ըսաւ Մբրբիլ, և հիանալիօրէն գեղեցիկ դարձեր։ Գրեթէ նոյն արդուարտ գիշեր։ Գրեթէ նոյն արդուզարդը ունիք։

Բաթրիչիա, գթոտ, դիտեց իր քոյրը։

— Դուք ալ չատ գեղեցիկ էք, սիրելիս։ Այնքա՞ն գոհ եմ։ Վաղը Գարթերը Ռահամանի առասպելը պիտի դառնայ։ Այս վայրկեանին ան յաղթական ըլլալ կը կարծէ. թող գոհ ըլլա։ Ա՛հ, եթէ իր օգնաւը խորտակուէր, ի՞նչ երջանկութիւն, Աստուած իմ։

—o—

Լէյտի Գրէնտմօրի գուշակութեան հակառակ, Օարիյ յաղթանակած չէր զգար։ Այդ երեկոյթը իր պատիւին կենսական կը նկատէր, բայց երբ կը խորհէր այդ մասին, սիրտին մէջ միայն Սէլիմի հանգիստ երախտիք մը կը զգար։

— Ի՞նչ կ'ուզես, — կ'ըսէր Սէլիմի, ժինչ օգտնաւը առանց խորտակուելու դաշտ կ'իջնէր — հոգիս այնքան լեցուն է երջանկութեամբ որ ուրիշ զգացումի տեղ չկայ։

— Սակայն, Տիկին, — ըսաւ Թիւրբէն, այսպէս կսչելով զայն, որպէս զի վարժուի — բարութիւնն ալ չափ սահման ունի։ Եթէ Գրէնտմօր ձեզի այս գիշեր ուրիշ անկերութիւն մը ընէ՛...։

— Չեմ խրատեր որ փորձէ, ըսաւ Օարիյ յանկարծ կարդրացած։

Սելիմ, գոհ, կնոջը նայեցաւ։

— Ըսէ՛ք զեկավարին զանգազ յատաջանայ, ըսաւ կցորդին։ Ճաշը ուրթն ու կէսին է, բացատրեց Օարիյի։ Հրաւիրեալները չորջանակ պիտի չինեն, Լ յտ և Լօրա Գրէնտմօր 8.35ին սրահ պիտի իջնեն։ Գէշ է հասնինք բուական գանուիս չսպասցնելու համար զանոնք և բուական ուշ սպասցուցածի երեւոյթ տալու համար։

(Շար.)